

Premi
Carlemany
2017

Rut Sense Hac

Muriel Villanueva

Columna

MURIEL VILLANUEVA

RUT
SENSE
HAC

VII Premi Carlemany
per al Foment de la Lectura

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: MAIG DEL 2018
© MURIEL VILLANUEVA, 2018
© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2383-0
DIPÒSIT LEGAL: B. 7.838-2018
FOTOCOMPOSICIÓ: TONI CLAPÉS
IMPRÈS A: LIBERDÚPLEX

www.columnnaedicions.cat

Govern d'Andorra

El jurat del VII Premi Carlemany per al Foment de la Lectura està compost per joves d'entre catorze i setze anys de l'Escola Andorrana de Segona Ensenyança d'Ordino, del Col·legi Anna Mª Janer i del Liceu Comte de Foix.

Les obres candidates han estat preseleccionades per un comitè de lectura format per Montserrat Fernández, Marta Farré, Raquel Ribó, Verònica Sánchez, Maria Carne Roca i Glòria Gasch.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

I

El mirall, sempre el refotut mirall.

Vertical i estret, sense marc, vesteix una de les quatre cares de la columna inútil que fa nosa al centre de la meva habitació.

O almenys així el veia aleshores.

Fa dos anys encara feia allò de no mirar-m'hi ni de cua d'ull fins que no estava vestida, molt vestida. Em canviava de cara a l'armari, aquell armari habitat pel caos, i sabia que podia triar la roba amb tota la tranquil·litat del món, perquè jo mai no comprava ni em deixava regalar cap peça *perillosa*. Jo, teixits gruixuts i formes amples.

Aquell dia començaria a cursar el meu batxi-

llerat artístic a l'únic centre de la ciutat que l'oferia, força lluny de casa, i hauria d'agafar sola l'autobús. No hi coincidiria amb cap antic company, i serien pocs els que trobaria a faltar. Acostumada a anar a l'escola de tota la vida caminant i vigilant dos germans més petits, l'aventura prometia.

Vaig tancar les cortines abans de treure'm el pijama i el vaig llançar al costat del Koda, que sempre m'havia guardat el secret. Després em vaig posar uns texans i una samarreta rosa de màniga curta que, a partir d'una costura horitzontal a l'alçada del pit, queia en una cascada d'ondulacions verticals fins més avall del pubis. El teixit pesava prou per no aixecar-se amb el vent.

Un cop vestida, vaig encarar el mirall per comprovar que, si em girava bruscament o aixecava els braços al màxim, ningú no em veuria la cintura ni el tors, la meva panxa xacrosa travessada per la cicatriu vertical que em baixa de l'estrènum al melic i pels altres tres solcs horitzontals que arriben fins a l'esquena. Em vaig posar a fer saltets per confirmar que la samarreta no em delataria, que no s'aixecaria mai prou per

mostrar a ningú el meu tronc asimètric, mancat del tros que, com una mossegada, un cirurgià em va prendre en un quiròfan gèlid per salvar-me la vida pocs dies abans que jo fes els cinc anys.

El Biel va obrir la porta sense trucar abans, com sempre, i, quan em va veure fent moviments estranys, va començar a riure assenyallant-me amb el dit:

—Mireu! La Rut fa el mico davant del mirall!

Estava a punt de fer els catorze anys però de vegades semblava que en tingués sis. Només va deixar-me sola quan va sentir passar el Quim cap a la cuina i va decidir que el petit, de quasi onze anys, sempre amb problemes respiratoris, era una víctima més suculenta que jo. Vaig esbufegar, conscient que aquell caràcter no era més que un altre dels punts de sutura familiars, una més de les agres petjades que el meu pas per l'oncològic havia deixat entre nosaltres cinc.

Mentre em feia la cua ben alta i em pentinava amb els dits la llarga cabellera rossa, vaig demanar a l'univers, com cada matí: «Sisplau, fes que el meu únic ronyó segueixi funcionant. Em

mereixo viure». De tota manera jo ja sabia que de moment em movia en un terreny poc relliscós, perquè només feia tres mesos de la darrera revisió i tot havia anat bé.

Haviem sortit de casa aviat, el matí del quinze de juny, amb temps suficient per arribar a l'oncològic a les 09.15. Podria recordar de memòria les dates i les hores de totes les revisions que he hagut de fer entre els set i els setze anys, encara que els metges m'insistissin com un discratllat que «És pura rutina, Rut, tu tranquil·la, un simple tràmit». Fins als onze havia calgut anar-hi un cop l'any, però des d'aleshores el *tràmit* era *només* biennal. Com si espaiar les agonies les fes més païbles en comptes de més... agòniques. És que ningú pensava en els meus sentiments? Era jo l'única supervivent que sentia créixer un pànic a dintre seu entre revisió i revisió? I per què, després de tants anys neta, calia tornar-hi, tornar-hi i tornar-hi?

La mare, que havia demanat el dia lliure al súper, portava dins la bossa de pell, la més gegant que tenia aleshores, una ampolla de plàstic

amb un litre del meu pipí. No sé si els metges creien que la meva bufeta tenia aquell volum descomunal o si senzillament els feia gràcia imaginar-me ajuntant pipís durant dos dies dins una ampolla desada a la porta de la nevera per a mofa i diversió del meu germà Biel, sempre a punt per a la seva infinita venjança diferida.

A la sortida del metro vaig aferrar la mà de la mama. Així que clissava les portes giratòries de l'oncològic, em semblava minvar en alçada i en pes fins a tornar a ser la nena que havia ingressat allà mateix feia tant de temps, ignorant del que l'esperava; la noia de quinze anys convertida de nou en la nena de poc menys de cinc, el cosset amb dos ronyons que es pensava que hi anava a passar el dia.

Amb les meves presses per sortir dels sectors circulars que la porta dibuixava en girar, dominada per una claustrofòbia selectiva, aquell matí vaig ensopegar amb el vidre, la rotació automàtica es va bloquejar i va sonar una alarma que va fer que un segurata amable s'acostés. Amb gestos, des de l'altra banda del vidre, em va demanar de fer una petita passa enrere abans no em seguís acostant a aquell examen a vida o mort

pel qual encara avui no he après a preparar-me prou.

La sala d'espera no havia canviat gens. Sempre blanca, sempre freda malgrat que ja érem al juny, sempre atapeïda de nenes amb mares, d'avis amb fills, d'homes rosegadors d'ungles massa curtes, sempre esperant que el meu cul dubitatiu segués en una de les cadires d'horrible plàstic negre, que em passés una llarga estona potinejant al mòbil sense gairebé mirar-me'l, fins que algú digués:

—Rut Parera?

—Sí —va respondre la mare, com sempre, per evitar-me el tràngol.

—Poden passar.

I va començar la festa: les parets de la consulta amb fotos esgrogueïdes de nens sans i feliços, les dues cadires per a les *acusades*, el meu pipí sobre la taula com a *prova número u*, i el discurs del *jutge*, que podria ser un doctor pansit o la doctora jove de torn.

—És pura rutina, Rut, tu tranquil·la, un simple tràmit.

—Ja ho sé.

—Aquest cop no cal ecografia, d'acord?

—Millor, perquè a la meva panxa deforme no li ve de gust aquell gel congelat que vostès hi posen.

—Filla...

—Perdó. —Jo no solia dir aquelles coses. Fins a la revisió dels tretze anys havia provat d'estimar-me i de ser educada, però aquell dia, ja amb quinze llargs, em va sortir així, com una glopada de vòmit àcid després d'una sessió de químio.

—No pateixi, senyora, és comprensible. L'infermer traurà a la seva filla una mostra de sang aquí a la porta del costat. Després al fons del passadís li faran la radiografia i ja podran pujar a la quarta planta. Bé, suposo que ja ho saben, tot això.

—Doncs sí. De memòria.

—Filla...

—Perdó.

La festa va continuar sense decaure, pura diversió: la llarga espera per a l'extracció de sang, l'infermer o la infermera en pràctiques o a punt de jubilar-se, la vena bellugadissa, el canvi de braç.

Després, esclar, una altra llarga espera per a la radiografia. Hi vaig entrar sola.

—Estira't aquí i aixeca't la samarreta.

«No vull», voldria haver dit, com sempre, però només vaig obeir.

—Així?

—Sí, així va bé.

«Doncs faci-ho ràpid, que el cor em surt del pit».

I un recés: esmorzar al bar de l'hospital, perquè l'espera dels resultats es fes menys feixuga, la mà de la mare buscant la meva sobre la taula, el suc de poma baixant-me per la gola seca, la meva vamba blanca fent copets contra la pota de la taula.

—Filla, para, va.

—Perdó.

La festa continuava, com sempre, a la quarta planta, la que havia estat casa meva durant mesos, la que m'havia rebut després tantes altres nits soltes com un hotel a pensió completa.

Ja érem totes dues davant les portes de l'ascensor, aquell ascensor tan modern, amb portes corredisses d'un alumini tan polit que em reflecteix fins i tot la tremolor dels genolls i la força amb què serro les barres cada cop que l'agafo. No sé si ell passa revisions anuals o biennals, però fins ara ningú més que jo no s'ha adonat

que a la quarta planta, en frenar, l'ascensor fa un sotrac sonor i brusc com un accident de cotxe. Entre la planta baixa i la tercera s'atura suau-ment, amb un brunzit imperceptible, i els malalts i el personal de l'hospital hi entren i en surten sense immutar-se, mentre jo i la mare ens anem quedant arraconades contra la xapa de fusta falsa del fons del cubicle. En arribar a la quarta planta, la violenta frenada de l'ascensor acompanya la del meu cor, que em salta un sol cop dins el pit i després deixa de bategar fins al cap d'una hora aproximadament.

Aquell juny dels meus quinze anys, em vaig mossegar la llengua amb el sotrac. Vaig anar engolint la sang sense explicar-ho a la mare, per no amoïnar-la amb símptomes que no venien al cas.

Encara van trigar una bona estona a cridar-nos i jo ja no sabia com seure en aquell banc estret i incòmode. Tampoc no mirava el mòbil, per no confirmar que no hi arribaven missatges, per no adonar-me que no hi havia ningú pendent dels resultats de les proves que acabava de passar, per no recordar que mantenia les amistats al marge del meu periple, que no tenia ningú que pensés en mi més que els pares, perquè

jo no havia explicat mai a ningú que cada dos anys passava per una revisió oncològica, no havia dit ni a les millors amigues de l'escola que em faltava un tros de cos ni havia compartit amb elles que tenia por, molta molta por. Quina seria la sentència? Podria tornar a casa? I al setembre, podria començar el meu batxillerat artístic com una noia més, a punt per complir els setze? Aquell examen només s'aprojava si treies un deu. No servien ni un set, ni un vuit, ni un nou, ni un nou i mig. O treies un deu, o *pringaves* del tot.

—Rut Parera?

—Sí —va respondre la mare, i jo callada, com sempre.

—Poden passar.

«És que no vull, no vull passar, no vull saber-ne res, no vull tornar aquí més, mai més, i m'és igual, no vull saber què tinc, deixeu-me en pau, deixeu-me en pau, deixeu-me en pau!».

—Anem, filla, va.

—Sí.

Em vaig aixecar, o potser em van aixecar uns fils que baixaven del cel, o del sostre, moguts per una esperança que acabava de moldre a cops de puny el meu pànic en un ring llardós. Jo ar-

rossegava els peus, intentava respirar, provava de no mirar a terra i d'aixecar la barbata amb un mínim de dignitat.

—Seguin.

«Que no em torni a quedar. Que no em torni a quedar».

Vaig deixar d'escoltar. Preferia desconnectar el meu canal auditiu i posar-me a mirar la mare, l'expressió del seu rostre, el moviment del seu pit. Vaig bloquejar els timpans activant una mena de sordina imaginària, i vaig esperar que els seus pulmons s'omplissin de nou, o no, que els seus llavis somriguessin, o no, que els seus dits es relaxessin per fi, aferrats a la bossa, o no.

«Sisplau, que sigui un deu, que sigui un deu...».

I sí. Un deu rodó. La mare va omplir els pulmons, va somriure, va relaxar els artells. Fins i tot em va semblar que de cop s'adonava del seu aspecte i se'n preocupava, perquè tot d'una va començar a recol·locar-se el coll de la camisa i a repassar-se els flocs de cabells que li queien de la cua mal feta.

Uf. Salvada. Almenys de moment.

—Si no hi ha res abans, ens veiem en un parell d'anys —va dir la metgessa.

Com que si no hi havia res abans? Què volia dir amb això?

Un parell d'anys de què? De treva? D'espera? D'esperar què? Què més? Encara? Quan em deixarien lliure i em dirien «Estàs perfecta, Rut, no cal que vinguis més, mai més»? Un parell d'anys? De vida? De mort en vida? De dubtes i de pors i de tenir vergonya i de no atrevir-me a apostar per res ni per ningú? Ni per mi?

Un parell d'anys de merda, d'acord, doncs moltes gràcies.

Tres mesos després, ja més animada, a punt per a la meva primera classe al nou institut, mentre engolia un suc recolzada a la pica, mentre el Biel es queixava del fàrcit de l'entrepà, mentre el Quim buscava el Ventolín per tota la casa i la mare els avisava que avui hi anirien sols i que farien tard a escola, vaig pensar que els dos anys de batxillerat no serien en absolut dos anys perduts. Els aprofitaria, en gaudiria i els espremeria encara que la seva projecció futura fos això, pura projecció. Al cap i a la fi, qui podia estar segur que estaria viu i sa al cap de dos anys, eh?

Em deia a mi mateixa que calia viure el present, que era l'únic que havia tingut sempre i que calia somriure a cada dia de la vida.

—Vols que t'hi acosti, filla? —va preguntar-me el pare, que, despentinat com sempre, ja s'havia posat la granota de lampista—. Ara agafo la furgo i no m'importa desviar-me. És el primer dia. Ja tindràs temps d'estudiar-te això del bus, no?

—No cal, papa. Ja ho tinc mirat. Me'n sortiré. —Vaig picar-li l'ullet.

Ell em va fer un petó al front.

—Ja ho sé, preciosa. Doncs al vespre m'ho expliques.